

**Všechny, i ty nejdelší cesty začínají
prvním krokem.**

Konfucius

PLÁN PÉČE O NADANÉ A MIMOŘÁDNĚ NADANÉ ŽÁKY 2024/2026

OBSAH

	ÚVOD
1.	TYPOLOGIE NADANÝCH DĚTÍ
2.	CHARAKTERISTIKA NADANÝCH DĚTÍ
3.	ROZDÍL MEZI BYSTRÝM A NADANÝM ŽÁKEM
4.	NÁSTROJE PEDAGOGICKÉ DIAGNOSTIKY
5.	OBECNÉ PRINCIPY PRÁCE S NADANÝMI ŽÁKY
6.	JEDNOTLIVÉ KROKY S DOPORUČENÝMI TERMÍNY 2022–2024
7.	INSTITUCE A ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE NADÁNÍM
8.	DEKLARACE PRÁV NADANÉHO DÍTĚTE
9.	INTERNETOVÉ ZDROJE
10.	LITERATURA
	ZÁVĚR

**Jsou toliko dvě strany
politické na světě:
strana poctivých a strana
nepoctivých;
poznáte a rozeznáte je podle
toho,
kterak školství podporují.**

Karel Havlíček Borovský

Největším mrháním jsou promarněná nadání a nevyzkoušené nápady.

William Shakespeare

Tento plán je podpůrným materiálem pro pedagogy v oblasti diagnostiky a zajištění podpory rozvoje žáků mimořádně nadaných.

Naše škola se systematicky věnuje péči o nadané žáky, a proto se zaměřuje na:

- Schopnost učitelů takové děti poznat a rozvíjet jejich nadání
- vzdělávání učitelů v této oblasti
- práci koordinátora nadání
- spolupráci a sdílení zkušeností pedagogů v rámci prvního a druhého stupně

A jaký by měl být učitel mimořádně nadaných? Jde o diskutovanou otázku. Je učitel běžné školy schopen vzdělávat nadané jedince? Musí být sám nadaný či nikoliv?

Davis a Rimm vytyčili hlavní charakteristiky a kompetence, kterými by, dle jejich mínění, měl učitel nadaných žáků vládnout:

- Učitel nadaných je nadprůměrně inteligentní
- Má kulturní a intelektuální zájmy
- Touží po dokonalosti
- Je entusiastický a tolerantní
- Dobře vychází s nadanými lidmi a má široké všeobecné znalosti
- Zná podstatu nadání a potřeby nadaných
- Dokáže nadané žáky identifikovat
- Dokáže rozvíjet či vybírat vhodné metody a materiály pro výuku nadaných
- Je učitel s dobrými vlastnostmi myšlení včetně tvořivosti a řešení problémů
- Je dobrý v kladení otázek
- Dokáže sám iniciovat nezávislý výzkum
- Dokáže učit individualizovaně
- Je dobrý poradce nadaných a talentovaných

Ať zvolíme jakékoli formy či metody vzdělávání nadaných žáků, musíme mít vždy na paměti, že jejich schopnosti musí být přijímány, oceňovány a podporovány.

Je nezbytné našim žákům poskytnout zkušenosti, které prohloubí jejich znalosti a dovednosti. Za tímto účelem se snažíme ve škole vytvořit dostatečně stimulující a interaktivní prostředí, kde jsou respektovány individuální rozdíly žáků i jejich potenciál.

Jedinou cizí měnou, která u nás není uctívána, je talent.

Gabriel Laub

ÚVOD

Péče o nadané děti je zakotvena ve školském zákoně č. 516/2004 Sb., ve vyhlášce č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Mimořádně nadaným žákem se rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech. Ke vzdělávacím potřebám žáka s mimořádným nadáním se vyjadřuje školské poradenské zařízení. Rozvoj a podpora mimořádných schopností by měla být zajištěna a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky.

Naším cílem je nejen podpora nadaných žáků, ale také podpora odborného růstu pedagogů v této oblasti. Po vzájemných diskusích jsme se rozhodli, že budeme v nadcházejícím období intenzivněji pracovat s žáky nadanými, případně mimořádně nadanými.

Abychom se v této problematice co nejlépe orientovali, využili jsme poznatky ze studia odborné literatury a zkušenosti koordinátora nadání v naší škole. Dosud absolvoval vzdělávání k této problematice:

- Rozvoj systémové práce s nadanými listopad 2018 – únor 2019
- Základy badatelsky orientované výuky 7 hodin
- Inovativní strategie ICT, využívání ve škole 8 hodin
- Digitální škola dneška 10 hodin
- Krajská konference ICT s workshopy zaměřenými na přírodovědné vzdělávání žáků, 10 hodin
- Science centra v rozsahu 20hodin
- Technologie zítřka ve škole 21, zaměřené na přírodovědné vzdělávání žáků 10 hodin.
- Setkávání koordinátorů nadání

Koordinátor nadání také vede vzdělávání pro pedagogy z celé ČR, kteří se práci s nadanými chtějí věnovat.

Jeho cílem ve škole je nejen řídit práci s nadanými žáky, ale zejména spolupracovat a být nápomocen ostatním kolegům, vyhledávat vhodné materiály k rozšíření možností rozvoje nadaných žáků. V roce 2024 vytvořil tým pedagogů, se kterým se společně bude věnovat podpoře nadaných žáků.

Dlouhodobá práce s nadanými se projevuje také v zájmu žáků účastnit se různých soutěží. V současné době se naši žáci účastní výtvarných, matematických, jazykových, biologických, fotografických, šachových a chemických soutěží.

Ve škole žáci ve výuce stavějí a programují roboty, pracují s 3D pery. V odpoledních hodinách v naší škole mohou žáci navštěvovat badatelský klub, šachy, sportovní, výtvarné kroužky, mohou navštěvovat hodiny hry na hudební nástroj.

Rozvoj nadaných žáků finančně podporuje také Občanské sdružení Zelená. Přispívá na odměny do soutěží, za finanční dar byly nakoupeny aktivity na rozvoj logické, jazykové a prostorové inteligence do školní družiny.

Naše škola se v roce 2024 stala součástí Sítě škol, podporujících nadání. Spolupracujeme metodicky s koordinátory NPI a Magistrátu, sdílíme dobrou praxi s ostatními školami a sami se necháme inspirovat dobrou praxí.

Opakovaně píšeme projekty a získáváme dotace na podporu rozvoje nadaných žáků přes Talentmanagement, který zaštiťuje Magistrát města Ostravy.

Plán péče o nadané a mimořádně nadané žáky 2024/2026 navazuje na předchozí dvouletý plán, který péči o tyto žáky odstartoval. Tento materiál jsme připraveni, tak jako v uplynulém období, průběžně upravovat, doplňovat a zpřesňovat.

Tým pedagogů, kteří se věnují organizaci a podpoře nadaných žáků na naší škole:

Jméno	pozice	Zaměření činnosti
Anna Burová	Pedagog II. stupně	Organizace soutěží v AJ a soutěže Vícejazyčnost je dar
Zdeňka Burová	Pedagog II. stupně	Organizace soutěží RJ
Petra Halšková	Pedagog I. stupně	Organizace a podpora aktivit nadaných žáků I. stupně
Jiří Horák	Pedagog I. stupně	Organizace soutěží v M, šachy
Nina Hudcová	Pedagog II. stupně	Organizace přírodovědných soutěží (biologických a chemických)
Petra Húsková	Pedagog II. stupně	Organizace soutěží v M
Jana Kadlčíková	Koordinátor nadání	Koordinace, organizace a podpora aktivit nadaných žáků I. a II. stupně
Petra Kubjatková	Pedagog II. stupně	Organizace a podpora aktivit nadaných žáků II. stupně ve výtvarných činnostech
Monika Martínková	Pedagog II. stupně	Organizace soutěží ČJ
Jan Rabatin	Pedagog II. stupně	Organizace a podpora aktivit nadaných žáků II. stupně v ICT
Libuše Smreková	Pedagog I. stupně	Organizace a podpora aktivit nadaných žáků I. stupně

Tým úzce spolupracující s koordinátorem nadání:

Petra Halšková	Pedagog I. stupně
Jan Rabatin	Pedagog II. stupně
Libuše Smreková	Pedagog I. stupně

Dělat snadno to, co je obtížné pro druhé, je talent. Dělat to, co je nemožné talentu, je dílo génia.

Henri Frédéric Amiel

1. TYPOLOGIE NADANÝCH DĚTÍ

Každé dítě je individualita. Z toho je vždy nutné při diagnostikování a hodnocení všech dětí vycházet. Níže popsaná typologie nadaných dětí nemá sloužit k „zaškatulkování“ jednotlivých dětí ve školní třídě k příslušným typům a kategoriím. Chceme ukázat, s jakými možnými obecnými typy nadaných dětí může učitel nejčastěji počítat.

Podle Bettse a Neihartové (1988) existuje 6 základních typů nadaných dětí:

1. Úspěšné nadané dítě

Učitel toto dítě často správně identifikuje. Je to dítě, které se velmi dobře učí, má samé jedničky, dovede jednat s dospělými, je poslušné a nemá žádné problémy chování.

2. Vysoce tvořivé nadané dítě

Takové dítě stále vymýšlí něco nového, experimentuje. Je pro něj obtížné přizpůsobit se pevnému školnímu systému. Opravuje dospělé, chce měnit školní pravidla, špatně se ovládá. Chování takových dětí bývá velmi konfliktní.

3. Nadané dítě maskující své schopnosti

Takové dítě obvykle schovává, maskuje své skutečné, často nadprůměrné schopnosti jen proto, aby bylo přijato ostatními spolužáky. Obecně platí, že tyto děti mívají velmi nízké sebevědomí i sebehodnocení a často jsou velmi frustrovány. Tento typ se často týká nadaných dívek, zejména na počátku střední školy.

4. „Ztroskotané, odpadlé“ nadané dítě

Dítě tohoto typu stojí často v opozici, proti všem a všemu. Protestuje proti dospělým, rodičům i učitelům, kamarádům, sourozencům, proti celé společnosti. Je stále nespokojeno a dává to najevo. Také ono má snížené sebevědomí, a zároveň má pocit, že mu nikdo nerozumí. Buď vyrušuje, nebo zcela již rezignovalo, ztratilo motivaci a odmítá jakoukoliv školní činnost. Nedělá školní úkoly a nepřipravuje se. Jeho školní výkony bývají velmi nevyrovnané, hodnocení průměrné až podprůměrné.

5. **Nadané dítě s určitou vývojovou poruchou** (nejčastěji se specifickou vývojovou poruchou učení.) Tyto děti bývají velmi nadané, ale jejich školní výsledky tomu zdaleka neodpovídají. Jejich školní zadání bývají často nedokončena, nejsou schopny pracovat pod časovým tlakem a bojí se jakéhokoliv selhání. Většinou jsou hodnoceny jako žáci s průměrnými schopnostmi.

6. Autonomní nadané dítě

Toto dítě bývá velmi nezávislé, vystačí si samo se sebou. Je schopno riskovat, má velmi pozitivní sebehodnocení a využívá školní vzdělávací systém tak, aby z něj sám měl co nejvíc užitku.

Další typologie vychází z devíti (desíti) typů inteligence a jim odpovídá devět (deset) druhů nadání podle Gardnera:

Inteligence a schopnosti	Projevy nadání v dané oblasti
<p>LOGICKO MATEMATICKÁ INTELIGENCE Zahrnuje chápání číselných symbolů, porozumění významu znaků, které mají určitý vztah k číselným operacím. Převládá čistá abstrakce a logika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - baví mě matematika - umím logicky odůvodňovat - rád počítám složité příklady - mám rád strategické hry - zajímám se o záhady a nevysvětlitelné jevy
<p>JAZYKOVÁ INTELIGENCE Zahrnuje ovládání jazyka, jeho zvukové stránky, strukturu jazyka a vyjadřování. V současném vzdělávacím systému tvoří 80% šance na školní úspěch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rád čtu - rád píšu texty - dobře si pamatuji jména či místa - skládám básně - snadno se učím cizí jazyky - jde mi vyprávění příběhů a vtipů
<p>VIZUÁLNĚ-PROSTOROVÁ INTELIGENCE Schopnost produkovat jakékoliv představy, vnímat vizuální stránku světa a vybavit vizuální jevy bez přítomnosti podnětu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mám jasné vizuální představy - umím přenést svou představu na papír nebo do počítače - mám orientační smysl - jde mi kreslení - mám cit pro detail - rád pracuji s diagramy a schématy
<p>TĚLESNĚ-POHYBOVÁ INTELIGENCE Obratnost při zacházení s předměty (jemná motorika), schopnost koordinace celého těla (hrubá motorika).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rád trávím svůj volný čas aktivně - jsem zručný - často používám gesta - mám rád sportovní aktivity - nevydržím chvíli v klidu - rychle se učím nové sportovní aktivity, nebo tance
<p>ZVUKOVĚ-HUDEBNÍ INTELIGENCE Schopnost zvládnout intonaci, melodii, rytmus, tóny, skladbu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zpívám si pro sebe - umím hrát na hudební nástroj - vymýšlím si vlastní melodie - při učení poslouchám hudbu - cítím rytmus - snadno si pamatuji melodie

INTRAPERSONÁLNÍ INTELIGENCE Uvědomění si svého já, schopnost zkoumat své pocity. Využívat tuto znalost k usměrnění svého chování.	<ul style="list-style-type: none">- mám silnou vůli- umím pomoci druhým v nesnázích- jsem hodně přemýšlivý- umím pracovat pod tlakem- myslím, že vím, co chci v životě- nezraňuje mě názor druhých na mou osobu
INTERPERSONÁLNÍ INTELIGENCE Schopnost všimnout si pocitů a chování druhých lidí, rozlišovat jejich nálady, pocity, rozpoznávat jejich záměry a přání. Schopnost působit na druhé lidi.	<ul style="list-style-type: none">- mám rád lidi- hodně se zapojuji do různých aktivit- umím prodat cokoli- umím přesvědčovat lidi- jsem schopen porozumět jiným lidem- jsem přirozený vůdce
PŘÍRODOVĚDNÁ INTELIGENCE Schopnost rozpoznávat, třídit dávat do souvislostí rostliny, zvířata i neživé objekty, vnímat vazby s prostředím.	<ul style="list-style-type: none">- rád dělám pokusy- zajímají mě obory chemie, matematika, fyzika- snažím se chránit životní prostředí- mám rád přírodní materiály- rád pozoruji přírodu- zajímají mě rostliny a zvířata
EXISTENCIÁLNÍ INTELIGENCE Schopnost filozoficky se zabývat základními otázkami lidské existence.	<ul style="list-style-type: none">- zajímám se o vznik světa- zajímám se o globální problémy- zajímám se o filozofické otázky- zajímají mě náboženské směry- mám vysoké cíle i nereálné- zajímá mě ochrana přírody
UČITELSKÁ/VZDĚLÁVACÍ INTELIGENCE Schopnost předávat informace přiměřeně posluchačům, vyjádřit podstatu problému.	<ul style="list-style-type: none">- rád přednáším o svém oblíbeném tématu- mám schopnost naučit druhé to, čemu rozumím- umím dobře vysvětlovat- mám chuť rozšiřovat své znalosti- ostatní ode mě chtějí často vysvětlit látku

Nadání může být specializované pouze pro jednu oblast, ale také se může projevit jako kombinované nebo všestranné.

Mönks a Ypenbergová uvádějí čtyři oblasti nadání:

Nadřazený pojem	Oblast nadání
Intelekt	Intelektová schopnost Vědecká schopnost
Kreativita	Schopnost tvořivého myšlení
Motorika	Mechanické schopnosti Talenty v krásném umění
Komunikace	Schopnost sociálního vůdcovství

Základní školské dělení rozlišuje oblasti nadání podle předmětů:

- jazykové a literární nadání (rodný jazyk)
- nadání v oblasti ICT
- nadání pro cizí jazyky
- matematické nadání
- nadání pro přírodní vědy
- sportovní nadání
- hudební nadání
- výtvarné nadání

Slabinou této klasifikace je omezení pouze na klasifikovatelné projevy v rámci školského vzdělávacího systému a obvyklého systému hodnocení (sémantické znalosti).

Nadání a studijní výsledky spolu často nekorelují 20–50% nadaných je akademicky neúspěšných.

Bez usilovné pracovitosti není ani talentů ani génů.

Dmitrij Ivanovič Mendělejev

2. CHARAKTERISTIKA NADANÝCH DĚTÍ

Uvedené charakteristiky mohou použít učitelé, rodiče, či spolužáci k odhalení nadání. Nejedná se o stoprocentní nástroj. Vždy je potřeba identifikaci dle charakteristik doplnit dalšími diagnostikami, umožňující přesnější měření.

J. Laznibatová popisuje tři základní oblasti:

a) **Všeobecné znaky**

velká vitalita, široké spektrum zájmů, bohatý slovník, rané čtení, zájem o podstatu věci, vynikající paměť a pozornost, nízká unavitelnost v duševních činnostech, zájem o náročná témata jako je filozofie, etika, náboženství a sklony vést diskuse na tato témata.

b) **Tvořivé znaky**

intelektová hravost, bohatá fantazie, pružnost a hravost myšlení, originalita při řešení úloh různého typu, úsilí o jedinečnost, úžasná představivost, silně vyvinutý smysl pro estetické cítění, častá impulzivnost, výbušnost, prudké reakce, emocionální citlivost a zranitelnost.

c) **Učební znaky**

rychlé tempo učení, lehké učení a radost z intelektové aktivity, bystrost při pozorování, schopnost rozeznat detaily, vhled do podstaty problému, dobré analyticko-syntetické a logicko-algoritmické, kreativní myšlení, schopnost najít více řešení problémů, neúnavnost při vyhledávání informací, schopnost kritického a sebekritického myšlení, perfekcionalismus.

V negativním ohledu se mohou nadané děti projevovat odmítáním práce, pracují ledabyle, jsou nervózní, když nevidí pokrok v práci, protestují proti rutinní a předvídatelné práci, vyžadují zdůvodnění proč mají dělat věci určitým způsobem, kladou choulostivé otázky, odmítají příkazy, sní v průběhu dne, ovládají třídní diskuse, bývají panovačné k vrstevníkům i učitelům, jsou netolerantní k nedokonalostem svým i druhých, přecitlivěle reagují na kritiku, snadno se rozpláčou, odmítají se podřídit, odmítají kooperativní učení, „hrají divadlo“ a ruší spolužáky, mohou se stát „třídním šaškem“.

Talentu se pomoci musí, protože blbec se proboxuje sám.*Michail Iljič Romm***1. ROZDÍL MEZI BYSTRÝM A NADANÝM ŽÁKEM**

Řada učitelů dovede dobře nadané dítě identifikovat. Vychází při tom z vlastní pedagogické zkušenosti a praxe. Některé pedagogické výzkumy však ukazují, že učitelé často zaměňují projevy chování rozumově nadaného dítěte s dítětem šikovným, bystrým (Cvetkovič – Lay, 1998). Jak bystré, tak rozumově nadané dítě má specifické vzdělávací potřeby a potřebuje k optimálnímu rozvoji podněty a vzdělávací materiály, které odpovídají jeho kognitivní úrovni. Níže uvedená tabulka ukazuje některé typické rozdíly v chování.

Bystré dítě	Mimořádně rozumově nadané dítě
zná odpovědi	klade další otázky
zajímá se	je až neodbytně zvědavé
má dobré nápady	má neobvyklé nápady
odpovídá na otázky	zajímá se o detaily, rozpracovává, dokončuje
je vůdcem skupiny	je samostatné, často pracuje samo
bez potíží se učí	většinu už zná
mezi vrstevníky je oblíben	víc mu vyhovuje společnost starších dětí
chápe významy	samostatně vyvozuje závěry
vymýšlí úkoly, úspěšně je řeší	iniciuje projekty
přesně kopíruje zadaná řešení	vytváří nová řešení
poslušně vykonává úkoly	dělá jen to, co ho baví
ve škole se dobře cítí	dobře se cítí, když se učí něco nového
přijímá informace	využívá informace
dobře si pamatuje	kvalitně usuzuje
je vytrvalé při sledování	sleduje pozorně
je spokojené s vlastním učením a výsledky	je velmi sebekritické

Na základě této typologie by měli učitelé ve svých třídách a předmětech takové děti identifikovat, mít o nich přehled a vzájemně se o nich s ostatními pedagogy informovat.

Dětem, které se ve větší míře budou zajímat o určitý předmět, nabídnou učitelé rozšíření vědomostí a znalostí zábavnou, hravou formou, odkazy na literaturu, webové stránky či ostatní média.

Vyučující umožní, aby si žáci mohli výklad doplňovat, připravovat si referáty, účastnit se soutěží (Logická olympiáda...) a exkurzí.

Mohou též navštívit jiné ročníky nebo třídy, aby zde prezentovali své vědomosti či dovednosti. Svůj zájem a znalosti ze svého oblíbeného oboru mohou zveřejňovat formou nástěnek, příspěvků do školního časopisu, prezentacemi pro žáky či relacemi prostřednictvím školního rozhlasu.

Jako další možnosti lze uvést možnosti mimoškolní činnosti, například kroužek šachu (vedoucí kroužku by mohl být rodič či senior), kroužek zábavné logiky (křížovky, sudoku, rébusy, hlavolamy, piškvorky) – zde se nabízí i možnost řešení volitelným předmětem, u mladších dětí zájmovým útvarem.

**Obyčejný člověk přemýšlí, jak by zaplnil čas.
Talentovaný člověk se ho snaží využít.**

Arthur Schopenhauer

2. METODY IDENTIFIKACE NADANÝCH ŽÁKŮ

A) Objektivní metody identifikace nadání

- IQ testy
- Standardizované testy výkonu
- Didaktické testy
- Testy kreativity
- Diagnostika NOMI

B) Subjektivní metody identifikace

- Nominace skupinou učitelů
- Nominace spolužáky
- Rodičovská nominace
- Vlastní navržení (auto nominace)
- Hodnocení výsledků prací
- Zapojení do soutěží

C) Doporučený obsah diagnostického a hodnotícího portfolia:

- Žákovské práce vzniklé při výuce
- Žákovské práce vzniklé mimo výuku
- Reflexe (plány, deníky)
- Externí výsledky (diplomy, certifikáty, ...)
- Alternativní vysvědčení (mokré vysvědčení...)
- Mimoškolní aktivity žáka
- Sebehodnocení (erb, semafor, graf, koláž, dotazník...)
- Hodnocení učitele
- Záznamy rodičů

Nadání je jako diamant – když ho neopracuješ, není k ničemu.

Jean-Paul Belmondo

3. OBECNÉ PRINCIPY PRÁCE S NADANÝM ŽÁKEM

Základní principy, o které se může výuka ve třídě s nadaným žákem opřít, jsou stejné, jako při integraci žáků s SPU. Je to princip individualizace a diferenciací vyučovacího procesu. Nadaným žákům velmi prospívá možnost poměřit své schopnosti s výkonově srovnatelnými vrstevníky.

Zásady práce s nadaným žákem:

1. Umožnit pracovat rychlejším tempem
2. Méně procvičování, umožnit postup kupředu
3. Náročnější výuka
4. Nezávislost
5. Kreativní myšlení
6. Abstraktní úkoly
7. Kontakt s intelektovými vrstevníky
8. Zkušenostní učení
9. Opora o vlastní zájmy

Učitelům jsou doporučovány formy vhodné komunikace a práce s nadanými žáky (Hříbková 2009):

- **Neautoritativní komunikace** – tyto děti mívají silný pocit autonomie, narušení berou jako křivdu. Nevhodný je autoritativní přístup (zákazy, příkazy). Pocity nepochopení z tohoto stylu komunikace potom dítě vyjadřuje buď útokem, nebo se uzavře.
- **Pozorné naslouchání** – Pokud je nadané dítě komunikativní, je důležité naslouchat jejich potřebám a názorům (vymýšlejí pro rodinu a přátele nová pravidla her, hodiny dokáží líčit své zkušenosti, vyprávějí podle fantazie).
- **Nenutit nadané dítě do činnosti** – na základě výše uvedeného, nemusejí být ochotny přijmout pravidla dospělých. Pokud se jejich odmítání soustředí na potírání pořádku a celkové nerespektování pravidel, je samozřejmě nutné zasáhnout. Je žádoucí nechat jim také prostor pro hledání vlastních cest a objevování.
- **Prostor pro prezentaci dítěte** – také nadané dítě by mělo zažít pocit, že se mu něco podařilo. Pro rozvoj osobnosti je klíčový pocit uznání, pochvala, obdiv vrstevníků i dospělých. K tomu přispívají situace, kdy může prezentovat své nápady, myšlenky, výtvary.
- **Provádět společné hodnocení činností** – Nadané děti bývají citlivé na přímou kritiku. Dá se jí vyhnout, pokud má dítě nejdříve prostor svou práci zhodnotit. Dostane možnost citlivě zhodnotit své nedostatky.

- **Realistická očekávání** – Příliš nízká očekávání rodičů a pedagogů mohou způsobit stagnaci ve vývoji, nadměrná očekávání způsobují silný tlak na dítě a mohou je frustrovat.
- **Společnost nadaných dětí** – vychází z praxe, že člověk se cítí dobře ve skupině jemu podobných. Děti tak mohou navzájem konfrontovat své poznatky, sdílet problémy i zážitky.

Obecně existují ve světě tři hlavní přístupy:

1) *Akcelerace*

Mimořádně nadané dítě postupuje školními osnovami, v případě tohoto opatření, mnohem rychleji než ostatní děti. Může „přeskočit“ některý nebo některé ročníky, případně zahájit docházku dříve, než jeho vrstevníci. Tato eventualita se doporučuje dětem s nadprůměrným nadáním a velmi dobrou schopností sociální adaptace.

2) *Obohacování osnov*

Osnovy pro běžnou třídu jsou, v rámci tohoto postupu, obohacovány směrem k rozšíření a prohloubení učiva. Jedná se v podstatě o opak akcelerace. Dítě zůstává v běžné třídě, probírá však značně rozšířenou látku.

3) *Péče o nadané děti v rámci běžné třídy* – (nejpravděpodobnější práce na naší ZŠ)

V tomto případě musí však jít o skutečnou, důslednou integraci, nejen ponechání nadaného

PODPORA JAZYKOVÉ INTELIGENCE

Tzv. „jazykáři“ projevují dobrou paměť, dobrou schopnost učit se, obecně podávat dobré výkony ve škole, jsou organizačně schopní, mají nadprůměrné schopnosti, jsou dobří čtenáři, četbou získávají mnoho poznatků, mají zájmy z oblasti kultury (více než technického rázu).

- Vymýšlení příběhů k výtvarným pracím
- Vyprávění příběhů vrstevníkům, dospělým
- Používání příběhů pro výuku (např. v matematice vymyslete příběh a spočítejte všechna podstatná jména, určete poměr sloves k příslovcům, zaznamenej děj diagramem.)
- Vedení rozhovorů
- Debaty a diskuse
- Ve vyšších ročnících zapojení do soutěží typu Debatní liga
- Vedení třídní kroniky
- Vedení třídního nebo školního časopisu
- Otevření třídního blogu
- Vedení deníku
- Literární portfolio (čtenářský deník, vlastní díla – básně, eseje, minipovídky,...)
- Sbírký vtípů
- Psaní rýmů, veršování
- Mnemotechnické pomůcky
- Četba všech druhů literárních děl
- Slovní hry a hříčky

- Hádanky a křížovky
- Psaní dopisů (Ježíškovi, knižnímu hrdinovi, dopis svému staršímu já, dopis sobě z budoucnosti, dopis podle určitého stylu, historického období)

PODPORA MATEMATICKO-LOGICKÉ INTELIGENCE

Znaky matematicky nadaného dítěte: rádo počítá, rádo je organizováno, je velmi přesné, je dobré v řešení problémů, rozpoznává vzorce, líbí se mu matematické hry, rádo experimentuje v oblasti logiky, má vždy uspořádané poznámky, má schopnost abstraktního myšlení, má rádo počítače.

- Skládání puzzle
- Hry s modely (Merkur)
- Hlavalamy
- Šachy
- Logické hry (deskové i počítačové)
- Hry na deduktivní myšlení
- Sekvenční myšlení (co předchází, co následuje – krok za krokem)
- Logické hádanky
- Šifry a kódy
- Používání časových os, grafů, diagramů
- Používání rovnic
- Sbíráání dat
- Vynalézání
- Projektování a stavba modelů
- Plánování

PODPORA PŘÍRODOVĚDNÉ INTELIGENCE

Takto nadané dítě se projevuje schopností dobře porozumět přírodnímu světu, schopností pozorování, schopností třídit, klasifikovat pravidla a vzory.

- Používání přírodních metafor
- Učení pomocí dotazování
- Obohacování výukového prostředí rostlinami
- Pěstování rostlin, chování živočichů
- Projektové vyučování
- Pozorování fauny a flóry (dalekohledy, mikroskopy, lupami, fotoaparát...)
- Tvorba záznamů (deník, třídní časopis)
- Označování přírodovědných exemplářů (herbář)
- Tvorba sbírek přírodních materiálů
- Učení o účincích výživy na člověka, na učení
- Studie a experimenty
- Biologické olympiády
- Životopisy slavných přírodovědců
- besedy a exkurze
- **POBYT V PŘÍRODĚ**

4. JEDNOTLIVÉ KROKY S DOPORUČENÝMI TERMÍNY 2024/2026

Zapojení školy do sítě škol podporujících nadání	leden 2024
Sdílení dobré praxe s ostatními školami	leden 2024 – prosinec 2026
Celoškolní projekt – Světový den zdraví	duben 2024
Dotazníkové šetření – Šťastná škola	květen – červen 2024, 2025, 2026
Vytvoření navazujícího a rozšiřujícího plánu podpory při diskusích s pedagogy	září 2024
Rozšiřování portfolia M, ČJ, logické hry a jeho průběžné doplňování	září 2024 – srpen 2026
Rozšíření a nákup literatury k dané problematice	září 2024 – srpen 2026
Navázání spolupráce s MŠ Hornická, sdílení zkušeností koordinátorů nadání	září 2024 – srpen 2026
Z učitelských a rodičovských nominací vyhledávat nadané žáky od prvních tříd	září 2024 – srpen 2026
Účast ve výtvarných soutěžích	září 2024 – srpen 2026
Účast v matematických a logických soutěžích	září 2024 – srpen 2026
Účast v jazykových soutěžích	září 2024 – srpen 2026
Účast v literárních a recitačních soutěžích	září 2024 – srpen 2026
Mimoškolní aktivity, klub logiky	září 2024 – srpen 2026
Puzzliáda pro žáky 1. ročníku a MŠ	září 2024 – srpen 2026
Soutěž ve skládání Rubikovy kostky	září 2024 – srpen 2026
Šachové soutěže	září 2024 – srpen 2026
Práce v centrech aktivit financovaných z projektu Talentmanagement	duben 2024 – srpen 2026

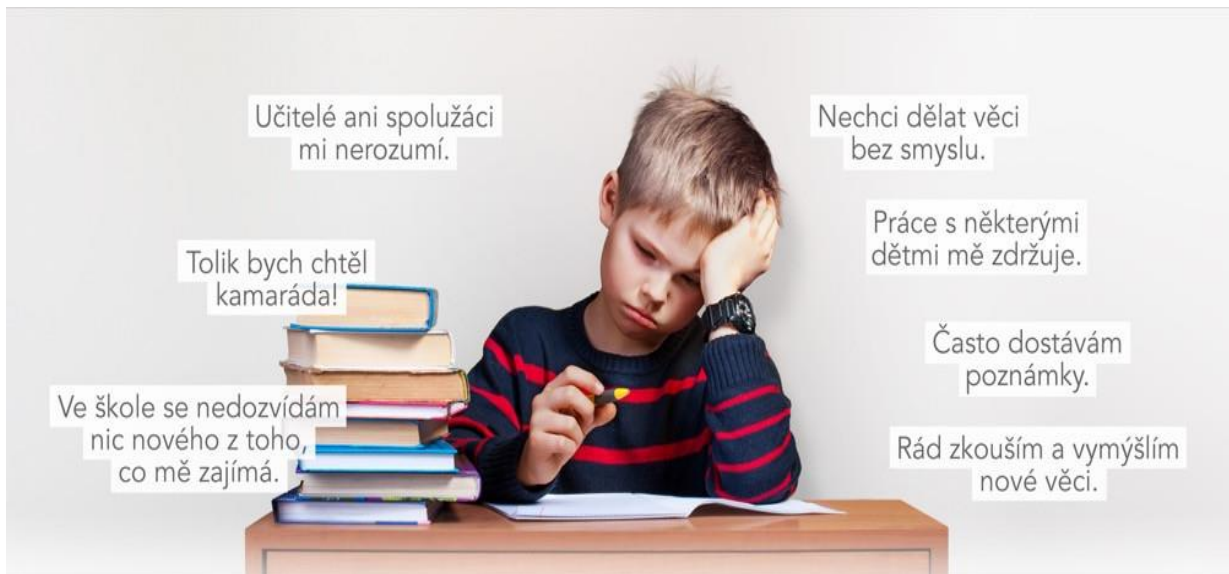
5. INSTITUCE A ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE NADÁNÍM

Centrum nadání	Centrum nadání (centrumnadani.cz)
EDU centrum	EDUcentrum – www.educentrum.eu
Centrum pro talentovanou mládež	Home - CTM Academy (ctm-academy.cz)
Mensa ČR	Mensa ČR: nadané děti: O nás
NPI – Talnet	Domovská stránka (talnet.cz)

6. DEKLARACE PRÁV NADANÉHO DÍTĚTE

Nadané dítě má právo:

- být podporované
- být zařazené do skupin a kontaktovat se s ostatními nadanými dětmi
- být vyučované ne využívané jako opatrovník neprospívajících
- na předkládání nových myšlenek
- být učeno poznatkům, které ještě neovládá
- učit se tempem, které jemu vyhovuje a nemuset čekat na zbytek vrstevníků
- myslet alternativně, vytvářet odlišné produkty
- mít příležitost vyjádřit své názory
- projevovat smysl pro humor, který je neobvyklý, hravý, často komplikovaný
- mít vysoké požadavky na sebe i ostatní
- na vysoké výkony jen v některých oblastech učebního plánu
- na zpoždění
- uskutečňovat zájmy

7. ZÁVĚR

Tento plán neznamena větší množství práce ve smyslu drilu, biflování, paměťového učení a stresu ze zkoušení.

Snažíme se o to, aby byl pestrou nabídkou rozvoje osobnosti dítěte za jeho aktivní účasti.

Cílem tohoto plánu a jeho příloh je podpora pedagogů naší školy.

V Ostravě dne 03. 04. 2024

Zpracovala Mgr. Jana Kadlčíková, MBA
koordinátor nadání

INTERNETOVÉ ZDROJE

www.centrumnadani.cz

www.nadanedite.cz

www.nidm.cz/talentcentrum

www.mensa.cz

www.talent-nadani.cz

www.rvp.cz

www.proskoly.cz

www.scio.cz

www.logickaolympiada.cz

www.chemicka-olympiada.cz

www.biologickaolympiadacz

[Centrum nadání \(centrumnadani.cz\)](http://www.centrumnadani.cz)

LITERATURA

- Armstrong Thomas: Každý je na něco chytrý, 2011, Portál
- Budínová Irena: Přístupy nadaných žáků 1. a 2. stupně základní školy k řešení některých typů úloh v matematice, 2018, Muni press
- Budíková I.: Matematika pro bystré a nadané žáky pro 1. stupeň ZŠ
- Colin Stuart: Matematika nás baví!
- Colin Stuart: Přírodní vědy nás baví!
- Colin Stuart: Technika nás baví!
- Cvetkovic - Lay, J. (1995) Ja choču i mogu više. Priručnik za odgoj darovite djece od 3 do 8 godina. Zagreb
- Fořtík V., Fořtíková J.: Nadané dítě a rozvoj jeho schopností, 2007, 2015, Portál
- Fořtík Václav: Zábavná matematika a logika pro bystré děti, Fragment
- Fořtík V.: Nové tesy IQ, 2009, Plot
- Fořtík V.: IQ testy pro děti, 2004, Triton
- Fořtíková: Tvoříme individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka, 2008, VÚP
- Havingerová Jana Marie: Pět pohledů na nadání, 201, Grada
- Heineckeová Liz Lee: Zábavné vědecké pokusy pro děti, 2014, Slovart
- Hubálková R., Šafránková K.: Záznamy z četby pomocí grafických organizérů pro žáky 5.-9. tříd, Postavy, Další nápady 2016, Šafrán
- Chajda Radek: Poznej své smysly, 2016, Edika
- Chajda Radek: Zábavné experimenty pro děti
- Mudrák Jiří: Nadané děti a jejich rozvoj, 2015, Grada
- Munroe Randall: Co kdyby, 2014, Práh
- Munroe Randall: Velký vysvětlovač,
- Nováková: Evropské jazykové portfolio pro žáky do 11 let, 2002, Fraus
- Rezková v., Tumpachová I.: Rozvoj inteligence, 2009, Blesková tiskárna
- Rougier Roger: Rozvíjíme logické myšlení, Portál
- Schwakeová Susan: Výtvarné dílny pro děti, Slovart
- Stickels, T.: Hlavalamy, kvízy, slovní hry, 2006, Ikar
- Šísková J., Kreislová Z.: Pokusy a experimenty ve výuce na 1. stupni ZŠ, 2012, Typos
- Škvor, Gajdošová: Rébusy zvířata 1,2, 2007, Rébusy
- Vaníček J.: Bobřík informatiky, 2009, VÚP
- Píšeme příběh 1. – 3. třída
- Čteme s porozuměním každý den 1. třída
- Čteme s porozuměním každý den 2. třída
- Vesmír, mikrosvět, Levenhuk
- Velká kniha experimentů